

Ik moet zeggen dat ik, voor ik de plaat op de draaitafel legde, er geen notie van had dat die mogelijkheden zo groot in aantal zijn.

"New Sheets" is het eerste stuk, een kompositie van Larry Ochs, tevens coproducer van de plaat. Het stuk begint met een kollektief gespeeld thema dat enige malen herhaald wordt, dan veranderend en tenslotte uitloopt in een improvisatie op altsax. Opvallend is dat de meeste soli gespeeld worden op hogere-standende instrumenten, altsax en vooral sopraan en soprano. Heel goed vind ik de manier waarop de verschillende instrumenten gebruikt worden in een heel duidelijke reg isterverdeling, waarbij ieder register ook zijn eigen duidelijke functies heeft. Het stuk eindigt na een soort ostinaat van de bariton weer met het thema.

"Trobar Clus #1 en #2" zijn de duidelijkste voorbeelden van het werken met klankgebieden en klankkleuren. Het zijn beide komposities van het hele kwartet. Hier worden echt alle terreinen van het saxofoonkwartet verkend: staccato passages, lange noten, klankvlakken in de verschillende registers, afwisselingen met kollektieve improvisaties en stilteperiodes die in tijd worden gevarieerd, effecten met kleppengeruis, lucht, zuigen en tikgeluidjes, flageoletten en bovendien, het meest extreme van kwartetspel, de solo, in dit geval van sopraan en tenor.

Het langste nummer heeft ook de langste titel. Een kompositie van Jon Raskin over de hele lengte van kant twee. In dit stuk treffen we de langste volledig uitgekomponeerde gedeelten aan. Hieruit blijkt vooral hoe perfect het samenspel tussen de vier is. Er zijn passages bij waar het saxofoonkwartet klinkt alsof het één instrument is dat door één man bespeeld wordt, terwijl ritmisch de meest bizarre figuren worden neergezet. Dit is echt kwartetspel van de bovenste plank.

DE KWARTETS.

NEW ORCHESTRA QUINTET
"TILL NOW"
NOR 001

10 x 10 / Up 'Til Now /
Terminal Shift / Delicate
Chestnut Roll

dec. 28 januari 1979, Psi-

Chord Studios, Vancouver
Ralph Eppel (ts, euph.)
Paul Cram (as, ts), Paul
Plimley (p), L.S. Lansall-
Ellis (b), Gregg Simpson
(d, pc).

Het New Orchestra Quintet is één van de groepen die voortkwamen uit de New Orchestra Workshop en NOR betekent natuurlijk New Orchestra Records. Het is een al bina stereotiep beeld geworden, deze als kollektief werkende organisaties, ditmaal uit het Canadese Vancouver.

Ik krijg langzaam het idee dat veel van dergelijke organisaties wat snel van stapel lopen. Na workshops, formieren van groepjes, komt al snel het produceren van een eigen plaat. Platen die doorgaans weinig aan de al eerder ten gehore gebrachte muziek toe te voegen hebben. Sceptis voerde dan ook de bovenhand bij me, toen ik deze plaat uitpakte.

Helemaal is dat gevoel niet weggenomen, in die zin dat ik het geen plaat vind die nu maar met duizenden tegelijk richting Europa verscheept moet worden. Van de andere kant stijgt de muziek van het kwintet toch net iets boven de middelmaat uit.

Het bijzondere ervan is het concept, waarin traagheid als centraal gegeven gehanteerd wordt. Er komt maar geen vaart in. Als achtergrondmuziekje of bij een feestje waar gedanst moet worden is deze plaat dan ook volkomen misplaatst. Wat beter luisteren leert echter dat in de zeeën tijd, die de musici zich toeëigenen allerlei patronen ontwikkelt en uitgewerkt worden die uitermate interessant zijn. Dat gebeurt vooral in duetvorm: twee rollen, die afwisselend door de diverse instrumenten worden ingenomen voeren de conventoon, de andere drie van dat moment, vullen de gaten en plamuren de zaak dicht.

De muziek leent zich uitermate goed voor het oproepen van allerlei visuele associaties: het lijkt me dat ze als muziek bij ballet of wellicht toneel of film heel bruikbaar kan zijn.

Als je tegen de plaat aanloopt moet je er besluiten eens naar luisteren. Ik zou echter teveel zeggen door aan te raden de schijf te pakken te krijgen. Inlichtingen over het Canadese muziekleven, het New

Orchestra in het bijzonder en dus ook over deze plaat is te krijgen via Alan Laurillard.

JAN RENSEN

ORIENTAL WIND
"LIVE IN DER BALVER
HOHLE"
JG 044
Tamara Delihoron / Fi-
zanda / Doro Coliver

If anyone out there speaks Dutch, please drop me a line and tell me what it says

PAUL CRAM, #448-810 West Broadway,
Vancouver, B.C. Canada. V5Z-1J9.

glen van vady temiz
(d, perc. berimbau)

Toen op het vijfde jazzfestival van Balver Hohle, in 1978, de plaat werd opgenomen onder Oriental Wind in deze twee orkesters geveer twee jaar later en animatie groepeerde slagwerker Okay Temiz, die na een slagwerkstudie aan het conservatorium van Ankara, in 1968 in contact kwam met trompettist Doro Coliver. Tot 1971 speelde hij samen met hem en de Zuidafrikaanse bassist Johnny Dvani in een trio, waarna hij zijn zocht in Zweden bij de Zweeds-Turkse groep Sevda, van zijn laatste trompettist Maffy diverse andere musici (onder andere de Turkse muzikant Feza, Chris McGregor en Charlie Mariano) liep Temiz - nog steeds in Zweden - in 1974 de juist uit Turkije gearriveerde fluitist Tekbilek tegen het lijf. Met hem vormde hij het kwartet voor Oriental Wind, dat aanvankelijk als trio, later als kwartet en nu dus als kwintet musiceert.

De muziek die de groep maakt is een mengeling van folkloristische en geïmproviseerde muziek. Folkloristisch wordt vooral voornamelijk uit de volksoepel van Turkije (het noorden van het gebied langs de Zwarte Zee, het gebied rond Ankara en het diepe binnenland van Turkije), maar ook uit Joegoslavië, de Balkanland, zelfs uit Afrika. Geïmproviseerd daarentegen wordt er vooral naar "westers" model: bop- en swingthema's worden vlekkeloos afgewisseld door frivole en vrolijke melodieën. De plaat is vooral in de eerste helft van de eerste helft van de plaat te horen. Het gebruik bepaalt de klank van de muziek: de gedeelten waarin soli worden gespeeld door tenor, piano en bas, door de musici en de muziek als ware een ber...

maakten in de loop van de vijftiger jaren. Leonard Aberig, een van de drie leden in Oriental Wind, klinkt in zijn improvisaties die teruggrijpen op folklore, duidelijk geïnspireerd door John Coltrane, de Coltrane die bijvoorbeeld zijn kijk op volksmuziek gestalte gaf in stukken als "Africa" (van "Africa Brass"), Oomba (van "Dial Africa") en "Dahomey

volksmuziek heeft uitgebond en voegt daaraan - althans op deze plaat - eigen inzichten toe. Het is trouwens toch bijzonder fascinerend te luisteren, hoe deze vijf muzikanten, allen met een verschillende achtergrond, erin zijn geslaagd jazz en folkloristische elementen te integreren. Het de overgaten van de ene naar de andere muzieksoort onmerkbaar aan de luisteraars oor voor te gaan. De gedeelten waarin uitsluitend folkloristische geïmproviseerd wordt, zijn andere Temiz' persoonssolo op kant één en de solopassages in de eerste helft van de plaat zijn op zichzelf staande gedeelten van de plaat, maar vormen toch - juist door de manier waarop weer wordt teruggegaan naar jazzmatige improvisaties - weer een geheel met de rest van het gebode.

Beide pluspunten mag ik wel klein minnetje worden vergeten. Deze plaat is ontstaan als een soort burgerinitiatief: de groep Oriental Wind was het (echte) hoogtepunt van het jazzfestival van Balver Hohle. Het lag aanvankelijk niet in de bedoeling om in dit festival van de plaat vast te leggen. Maar door de druk van de muziekwereld op dit zomereestival, is dat toch gebeurd. Alleen de manier waarop mag niet vlekkeloos worden genoemd: er heeft een tamelijk onnaauwkeurige selectie plaatsgevonden en van hetgeen er geregistreerd is, is alleen de muziek die de reactie van publiek en recensenten heeft veroorzaakt, te horen. At de slecht van een lieder die uiteraard niet ten goede komt. Slechts a half einde van het album is als ins te horen. De enthousiast het publi was na afl op.

JAZZ
NU
JANUARY
1980
HOLLAND
224